Lietas Nr. A420526712
Lietas arhīva Nr. AA43-0225-15/18

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2015.gada 23.martā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente A.Šteinberga,
tiesneši M.Osmane un V.Poķis

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /L.P/ pieteikumu par Rēzeknes pilsētas domes 27.aprīļa lēmuma Nr.206 (protokols Nr.10, 13.punkts) atcelšanu, sakarā ar trešās personas /R.A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 18.jūlija spriedumu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] Rēzeknes pilsētas domes Būvvalde (turpmāk – būvvalde) 2012.gada 1.februārī pieņēma lēmumu Nr.7.1.-9/15 „Par atbalstsienas nojaukšanas nepieciešamību /adrese/", ar kuru, pamatojoties uz Būvniecības likuma 3.panta pirmo daļu, 11.panta pirmo daļu un 30.panta sesto daļu, pieteicējai /L.P/ uzlikts par pienākumu līdz 2012.gada 7.maijam nojaukt atbalstsienu, kas atrodas pie garāžas /adrese/ dienvidrietumu stūra (turpmāk – sākotnējais lēmums).

[2] Ar Rēzeknes pilsētas domes (turpmāk – dome) 2012.gada 27.aprīļa lēmumu Nr.206 (protokols Nr.10, 13.punkts) (turpmāk – Lēmums) sākotnējais lēmums tika atstāts spēkā. Lēmums pamatots ar šādiem argumentiem.

[2.1] Demokrātiskās iekārtas princips, pieņemot apstrīdēto administratīvo aktu, nav pārkāpts, savukārt samērīguma un procesuālā taisnīguma, t.sk., viedokļa uzklausīšanas pienākuma principa pārkāpums nav radījis administratīvā akta prettiesiskumu.

[2.2] Būvniecības likuma 3.panta pirmā daļa un 11.panta pirmā daļa nepieļauj nekāda veida būvju izbūvi, uzstādīšanu, izvietošanu uz svešas zemes, ja vien zemes īpašnieks nav šādu zemes apbūves atļauju sniedzis, noslēdzot attiecīgu līgumu. Konkrētajā gadījumā piemērojama Būvniecības likuma 30.panta sestās daļas norma, jo citu daļu nosacījumus iespējams piemērot vien gadījumos, kad izpildāmas ir materiālo tiesību normu prasības, tostarp materiālās normas par apbūvējamās zemes īpašumtiesībām vai līgumattiecībām ar zemes īpašnieku. Būvniecības likuma materiālās tiesību normas pieļauj, ka apbūvi veic tikai divu kategoriju personas, proti, īpašnieki vai ar īpašniekiem līgumu noslēgušas un šajā līgumā apbūvi saskaņojušas personas.

Šīs tiesību normas sasaucas ar Civillikuma 927.pantā formulēto pilnīgas varas tiesību principu pār savu īpašumu (zemes īpašnieka neierobežotas zemes izmantošanas tiesības) un izriet no Latvijas Republikas Satversmes 105.pantā definētajām tiesībām uz īpašumu. Tāpēc pieņemtais lēmums uzskatāms par obligāto administratīvo aktu saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 65.panta pirmās daļas norādēm. Obligātā administratīvā akta izdošanas procesā lietderības apsvērumus var neizdarīt, jo nav iedomājama situācija, ka uz svešas zemes patvaļīgi uzbūvēta būve tiktu atļauta, neievērojot likuma prasības un neņemot vērā zemes īpašnieka iebildumus.

[2.3] Attiecībā uz ēkas lietotāja invaliditāti tika sniegts skaidrojums domes 2007.gada 1.augusta vēstulē Nr.3.2.-28/1316, kurā norādīts, ka personām ar kustību traucējumiem nav paredzēta īpaša no vispārējās atšķirīga būvniecības kārtība, proti, būvniecības pamatnosacījumi attiecināmi arī uz personām ar kustību traucējumiem. Tomēr šis skaidrojums un šī argumentācija neattiecas uz apskatāmo strīdu, jo garāžas platuma pamatojums ir izskatāms citā lietā - tiesiskajā strīdā par ēkas nojaukšanas nepieciešamību. Šajā gadījumā tiek skatīts tikai jautājums par atbalstsienas novietojumu.

[2.4] Neatbilst patiesībai, ka nav ņemti vērā apstākļi, kas ietekmējuši esošās situācijas vēsturisko izveidošanās gaitu. Tas vien, ka šādi apstākļi nav norādīti un analizēti apstrīdētajā lēmumā, nepierāda, ka būvvaldei tie nav bijuši zināmi vai nav vērtēti. Visa iestādei pieejamā informācija par zemes gabaliem/adrese/ un 5, to apbūvi un zemes īpašumu veidošanās un robežu noteikšanas apstākļiem ir būvvaldes un domes rīcībā, tā vairākkārt sniegta zemes gabalu īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem, informācija pēc pieprasījuma sniegta arī pieteicējai un Rēzeknes tiesai. Tomēr tas nemaina faktu, ka abiem zemes īpašumiem ir ar zemesgrāmatu tiesneša lēmumu nostiprināta kopēja robeža. Zemesgrāmatu tiesneša lēmumam par īpašumtiesību nostiprināšanu uz konkrētu nekustamo īpašumu ar konkrētiem īpašuma parametriem ir likuma spēks.

[2.5] Rēzeknes tiesā ierosinātā tiesvedība par piespiedu nomu nav izmainījusi zemes īpašuma tiesisko regulējumu. Izskatot lietu pēc būtības, ar Rēzeknes tiesas 2012.gada 16.aprīļa spriedumu noraidīta prasība par zemes piespiedu nomu,

tāpēc atsaucei uz šo tiesvedību apskatāmajā lietā nav tiesiskas nozīmes, vēl jo vairāk tāpēc, ka tiesvedība par piespiedu nomu ierosināta par zemes iznomāšanu tikai zem patvaļīgi izbūvētās garāžas ēkas.

[3] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicēja iesniedza tiesā pieteikumu par Lēmuma atcelšanu. Pieteicēja norāda, ka dome nav izvērtējusi konkrētā gadījuma apstākļus, to, ka šobrīd pastāv strīds ar kaimiņu zemes īpašnieku /adrese/ par zemes robežu noteikšanu. Nav ņemti vērā būtiski apstākļi, kas ietekmē esošās situācijas vēsturisko izveidošanas gaitu, zemes gabala robeža neatbilst tai robežai, kas bija norādīta agrākajos zemes robežas apliecinošajos dokumentos. Zemes gabals /adrese/ atrodas Finanšu ministrijas valdījumā, un ministrijai tiek gatavots pieteikums ar lūgumu izskatīt jautājumu par zemes īpašuma tiesību uz šo zemes gabalu apstrīdēšanu.

[4] Atbildētāja rakstveida paskaidrojumā norāda, ka pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, atsaucoties uz Lēmumā norādīto pamatojumu.

[5] Trešā persona (nekustamā īpašuma /adrese / īpašniece) /R.A/ rakstveida paskaidrojumos norāda, ka pieteicēja atkal mēģina izmantot tiesu kā instrumentu, kas novilcinātu likuma prasību īstenošanu dzīvē, ka pieteicēja atkal mēģina apmānīt tiesu, apgalvojot, ka šobrīd pastāv strīds ar kaimiņu zemes īpašnieku /adrese/ par zemes robežu noteikšanu. Nekāda strīda par robežām nav. Pieteicēja nav iesniegusi nevienu plānu ar sava zemes gabala koordinātēm. Pieteicējas apgalvojumi, ka padomju laikā viņas zemes gabala dienvidu robeža atradās vairāk uz dienvidiem, nekā tagad, ir absolūti nepamatoti un neapstiprinās ne ar vienu plānu. Uzbūvējot žogu uz trešās personas zemes gabala, pieteicēja aizšķērsoja piebrauktuvi pie mājas.

[6] Ar Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 18.jūlija spriedumu pieteikums tika apmierināts un Lēmums atcelts ar tā pieņemšanas dienu. Spriedums motivēts šādi.

[6.1] Administratīvā procesa likuma 250.panta otrā daļa noteic, ka tiesa, vērtējot administratīvā akta tiesiskumu, spriedumā ņem vērā tikai to pamatojumu, ko iestāde ietvērusi administratīvajā aktā.

Ar Lēmumu konstatēts, ka pieteicējas uzbūvētā atbalstsiena atrodas uz kaimiņu zemes īpašuma, un pieteicējai uzlikts pienākums nojaukt atbalstsienu, pamatojoties uz Būvniecības likuma 30.panta sesto daļu.

Būvniecības likuma 30.panta sestā daļa noteic, ja būvniecība notiek bez akceptēta būvprojekta, pašvaldība pieņem lēmumu par šādas būvniecības radīto seku novēršanu (būves vai tās daļas nojaukšanu, iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu u.tml.).

Tātad, ja būve uzbūvēta bez pašvaldības akceptēta būvprojekta, pašvaldībai atbilstoši Būvniecības likuma 30.panta sestajai daļai ir pamats pieņemt lēmumu par būves nojaukšanu. Līdz ar to, lai būvniecību atzītu par patvaļīgu un, pamatojoties uz Būvniecības likuma 30.panta sesto daļu, uzdotu personai novērst šīs būvniecības sekas, nepieciešams konstatēt, ka būvniecība veikta bez akceptēta būvprojekta.

[6.2] Vispirms ir noskaidrojams, vai atbalstsienas izbūvei nepieciešams būvprojekts.

Saskaņā ar Būvniecības likuma 1.panta 3.punktu būve ir būvniecības procesā radies ar zemi saistīts veidojums, kam ir noteikta funkcija.

No lietas materiāliem izriet, ka strīds lietā ir par atbalstsienu. No lietā esošajām fotogrāfijām redzams, ka atbalstsiena ir veidota no akmeņu mūrējuma ar nolūku norobežot nekustamo īpašumu /adrese/ no nekustamā īpašuma /adrese 2/. Kā tiesas sēdē paskaidroja pieteicēja, tad līdz atbalstsienas izbūvei tajā vietā atradās dzīvžogs, kas norobežoja minētos īpašumus.

Tādējādi izpildās Būvniecības likuma 1.panta 3.punkta nosacījumi par ar zemi saistīto veidojumu un par tā funkciju, tāpēc konkrētais nožogojums - atbalstsiena ir atzīstama par būvi Būvniecības likuma izpratnē.

Saskaņā ar Būvniecības likuma 1.panta 12.punktu būvniecība ir visu veidu būvju projektēšana un būvdarbi. Tiesības veikt būvdarbus apliecina būvatļauja, kas ir Ministru kabineta 1997.gada 1.aprīļa noteikumos Nr.112 „Vispārīgie būvnoteikumi" (turpmāk – Vispārīgie būvnoteikumi) paredzētajā kārtībā izsniegts dokuments. Arī Būvniecības likuma 13.panta pirmā daļa un Vispārīgo būvnoteikumu 112.punkts paredz pasūtītājam vai būvētājam pirms būvdarbu uzsākšanas pienākumu saņemt būvatļauju Vispārīgajos būvnoteikumos paredzētajā kārtībā, jo patvaļīga būvniecība nav pieļaujama.

Tātad vispārīgais princips noteic, ka jebkādu būvdarbu uzsākšanai ir nepieciešama būvatļauja, kas ir būvniecības procesu atļaujošs administratīvais akts. Atsevišķi izņēmumi no šī pamatprincipa ir noteikti Vispārīgajos būvnoteikumos. Lai persona saņemtu būvatļauju būvdarbu veikšanai, ir jāveic virkne procesuālu darbību, proti, jāsaņem trešo personu piekrišana, jāiesniedz būvvaldē būvniecības iesniegums – uzskaites karte, jāsaņem plānošanas un arhitektūras uzdevums un jāveic būvprojektēšana. Ja tiek akceptēts personas izstrādātais būvprojekts, tas ir pamats iestādei izsniegt būvatļauju.

Vienlaikus normatīvajos aktos noteikts, ja būvdarbi tiek veikti bez būvatļaujas vai neatbilst akceptētajam būvprojektam (izņemot Vispārīgajos būvnoteikumos paredzētos gadījumus), tas tiek atzīts par patvaļīgu būvniecību (Būvniecības likuma 1.panta 21.punkts).

Normatīvajos aktos ir noteikts arī to personu loks, kas ir tiesīgs veikt zemes gabala apbūvi. Atbilstoši Būvniecības likuma 3.panta pirmajai daļai un 11.panta pirmajai daļai zemes gabalu drīkst apbūvēt tā īpašnieks vai cita persona, kas noslēgusi līgumu ar attiecīgā zemes gabala īpašnieku. Tātad būtisks priekšnoteikums būvniecības veikšanai ir zemes gabala īpašnieka piekrišana. Zemes gabala īpašnieka piekrišanas trūkums ir būtisks šķērslis būvniecības ieceres realizēšanai (būvatļaujas saņemšanai).

Vispārīgo būvnoteikumu 58.punkts noteic, ka būvprojektu izstrādā jaunbūvēm (no jauna būvējamām būvēm atbilstoši būvprojektam) un esošo būvju vai to daļu renovācijai, rekonstrukcijai, restaurācijai un nojaukšanai, kā arī inženierkomunikācijām, ceļiem un tiltiem, teritoriju labiekārtošanai (ceļu un laukumu, celiņu, ietvju, mazo arhitektūras formu un skulptūru, apgaismes iekārtu, vizuālās informācijas un labiekārtošanas elementu ierīkošanai atbilstoši būvprojektam) (..).

No minētā tiesiskā regulējuma izriet, ka atbalstsienas būvniecībai saskaņā ar Vispārīgo būvnoteikumu 58. un 112.punktu nepieciešams izstrādāt būvprojektu un saņemt būvatļauju.

[6.3] Tiesa konstatēja, ka lietas materiālos nav rakstveida pierādījumu tam, ka, pirmkārt, atbalstsienas būvniecību veikusi pieteicēja, otrkārt, ka šo atbalstsienas būvniecību pieteicēja veikusi bez akceptēta būvprojekta un būvatļaujas.

Sākotnējā lēmumā un Lēmumā ir secināts, ka pieteicēja ir izbūvējusi atbalstsienu uz svešas zemes bez zemes gabala īpašnieka piekrišanas. Minēto apstiprina lietas materiālos esošais plāns, no kura redzams, ka atbalstsiena atrodas uz trešajai personai piederošā zemes gabala (nekustamais īpašums ar kadastra numuru /numurs A/), trešās personas rakstveida un tiesas sēdē sniegtie paskaidrojumi.

Ne sākotnējā lēmumā, ne Lēmumā nav konstatēts, ka pieteicēja ir veikusi patvaļīgu būvniecību. Lai būvniecību atzītu par patvaļīgu un, pamatojoties uz Būvniecības likuma 30.panta sesto daļu, uzdotu personai novērst šīs būvniecības sekas, nepieciešams konstatēt, ka būvniecība veikta bez akceptēta būvprojekta. Atbildētāja šādu apstākli nav konstatējusi. Līdz ar to atbildētājai nebija pamata pieteicējai uzlikt pienākumu nojaukt būvi, pamatojoties uz Būvniecības likuma 30.panta sesto daļu.

Atbildētājas vērtētie apstākļi, kas liedz konkrētajā vietā būvēt atbalstsienu (apbūve ārpus pieteicējas zemes gabala robežas), paši par sevi nevar liecināt par to, ka pieteicēja veikusi patvaļīgu būvniecību Būvniecības likuma 30.panta sestās daļas izpratnē. Minētais apstāklis, iespējams, varētu būt pamats pašvaldībai lēmumu par nojaukšanu pieņemt, taču pamatojot ar citām tiesību normām. Izskatāmajā gadījumā atbildētājas pamatojums ir tieši patvaļīga būvniecība, un tiesai pārbaude jāaprobežo tikai ar šo pamatojumu, kā to noteic Administratīvā procesa likuma 250.panta otrā daļa.

Tādējādi Lēmums, ar kuru pieteicējai uzlikts pienākums novērst patvaļīgās būvniecības sekas, pamatojoties uz Būvniecības likuma 30.panta sesto daļu, ir prettiesisks un atceļams.

[7] Par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 18.jūlija spriedumu trešā persona /R.A/ iesniedza apelācijas sūdzību, kas pamatota ar šādiem argumentiem.

[7.1] Tiesas argumenti, ka nav rakstveida pierādījumu tam, ka atbalsta sienu būvējusi pieteicēja un ka būvniecība veikta bez akceptēta būvprojekta, ir pretrunā ar lietas materiālos esošo informāciju. Proti, tiesas sēdē tika nepārprotami norādīts, ka gan Valsts policija, gan būvvalde ir sastādījušas protokolus, ar kuriem pieteicējai tika uzlikti divi sodi Ls 5 un Ls 100 apmērā. Tiesas sēdē domes pārstāvis arī norādīja, ka atbalsta siena uzbūvēta patvaļīgi. Arī pieteicēja tiesas sēdē atzina, ka veikusi patvaļīgu būvniecību.

Gan no pieteicējas, gan domes paskaidrojumiem izriet, ka būvatļauja netika izsniegta, tāpēc domes lēmums ir pamatos.

Ar spriedumu civillietā Nr.C26103011 tika atzīts, ka atbalsta siena (un arī garāža) ir uzbūvēta patvaļīgi. Minētajā spriedumā konstatētajiem faktiem ir prejudiciāla nozīme.

Vērtējot visus pierādījumus kopumā, jāsecina, ka tiesa nepamatoti norādījusi, ka nepieciešami rakstiski pierādījumi, ka atbalsta sienu būvējusi pieteicēja bez būvatļaujas.

[7.2] Trešās personas attieksme pret atbalsta sienu (žogu), kuru nelikumīgi uzcēlusi pieteicēja, nav mainījusies, un viņa nevēlas, lai tā atrastos uz viņas zemes.

[8] Dome rakstveida paskaidrojumā norāda, ka Lēmums ir tiesisks, pamatojoties uz Lēmumā minētajiem argumentiem, papildus norādot, ka nav nozīmes tiesvedībai Rēzeknes tiesā jautājumā par piespiedu nomu, jo tiesvedība ierosināta par zemes iznomāšanu tikai zem patvaļīgi izbūvētās garāžas ēkas, turklāt prasība ir noraidīta.

[9] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

M o t ī v u d a ļ a

[10] Pārbaudījusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka trešās personas apelācijas sūdzība ir pamatota.

[11] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Administratīvā apgabaltiesa secina, ka pirmās instances tiesa pareizi noskaidrojusi piemērojamās tiesību normas un pamatoti secinājusi, ka atbalstsienas būvniecībai saskaņā ar Vispārīgo būvnoteikumu 58. un 112.punktu bija nepieciešams izstrādāt būvprojektu un saņemt būvatļauju *(sk. šī sprieduma 6.1-6.2.punktu)*.

Tomēr pirmās instances tiesa ir nonākusi pie nepamatota secinājuma, ka Lēmums ir prettiesisks tā iemesla dēļ, ka nav

iegūstami pierādījumi tam, ka atbalstsienas būvniecību veikusi pieteicēja un – bez akceptēta būvprojekta un būvatļaujas.

[12] Apgabaltiesa nepiekrīt pirmās instances tiesas secinājumam, ka ne sākotnējā lēmumā, ne Lēmumā nav konstatēts, ka pieteicēja ir veikusi patvaļīgu būvniecību.

Sākotnējā lēmumā norādīts, ka lēmums tiek pieņemts, ņemot vērā /L.P/ iepriekš izteikto viedokli par atbalstsienas piederību (proti, viedokli, ka būve pieder viņai). Apstrīdot sākotnējo lēmumu *(lietas 21.lapa)* pieteicēja pret minēto secinājumu neiebilda – iebildumu pamatā bija apsvērumi, ka pieteicējas viedoklis nav ticis uzklausīts, nav ņemti vērā attiecīgās situācijas veidošanās apstākļi, nav izvērtēti lietderības apsvērumi (citastarp, ņemot vērā, ka Rēzeknes tiesā notiek tiesvedība par piespiedu nomas noteikšanu zemei zem strīdus ēkām - zemes gabalam /adrese 2/, kā arī to, ka garāžu lieto pieteicējas dēls, kurš ir invalīds). Tieši šī iemesla dēļ augstāka iestāde attiecīgajam jautājumam nav pievērsusies. Arī pieteikumā attiecīgi iebildumi nav izteikti. Pirmo reizi arguments, ka būves nav būvējusi pieteicēja, bet cita persona, piemēram, īpašuma /adrese/ kopīpašnieks /pers. I/ vai pat īpašuma /adrese 2/ tiesiskā valdītāja /pers. J/, ir ticis izvirzīts pirmās instances tiesas sēdē *(lietas 66.lapa)*. Līdz ar to pirmās instances tiesai nebija pamata atzīt Lēmumu par prettiesisku pamatojuma trūkuma dēļ. Tiesai nebija šķēršļu pašai iegūt papildus pierādījumus lietā, ņemot vērā arī apstākli, ka trešā persona uz tādiem norādīja *(lietas 68.lapa)*.

[13] Kā izriet no lietas materiāliem, tostarp, šajā lietā pieņemtā sākotnējā lēmuma un tam pievienotās fotofiksācijas *(lietas 13.lapa)*, kā arī Administratīvās apgabaltiesas sprieduma lietā Nr.A42879709 (stājies spēkā 2014.gada 7.jūlijā) un Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas sprieduma lietā Nr.C26103011 (stājies spēkā 2012.gada 3.septembrī), starp pieteicējai piederošo nekustamo īpašumu /adrese/ un /R.A/ piederošo zemesgabalu /adrese 2/ atrodas pašvaldībai piederoša zemes gabala josla. Daļēji uz pašvaldības zemes un daļēji uz /R.A/ piederošās zemes (28 cm dziļumā) pieteicēja patvaļīgi uzbūvējusi garāžas ēku. Tūlīt aiz garāžas ēkas uz /R.A/ piederošās zemes uzbūvēta arī atbalstsiena.

Pamatojoties uz attiecīgo ēku esamību, pieteicēja bija iesniegusi prasību vispārējās jurisdikcijas tiesā par zemes nomas līguma noslēgšanu. Ar Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas spriedumu lietā Nr.C26103011 prasība tika noraidīta.

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka 2012.gada 14.martā iesniegto prasības pieteikuma papildinājumu 2., 3. un 4.punktā *(sk. lietas 145.lapu)* /L.P/ ir atsaukusies uz būvvaldes 2012.gada 1.februāra lēmumu Nr.7.1.-9/15 un ir piekritusi tajā konstatētajam, ka blakus strīdus garāžas būvei izveidotā akmens mūra atbalstsiena pilnībā atrodas uz kaimiņu zemes gabala /adrese 2/; līdz šim tas nebija konstatēts, jo atbalstsiena nebija atzīmēta nevienā apstiprinātā zemes gabala plānā. /L.P/ paskaidro, ka atbalstsienas rašanās apstākļi, izbūves laiks un juridiskais statuss ir pilnībā identisks strīdus garāžas izcelsmes laikam un apstākļiem.

Savukārt 2011.gada 25.jūlijā iesniegtajā prasības pieteikumā *(sk. lietas 117.-119.lapu)* attiecībā uz garāžas izcelsmi /L.P/ norāda, ka garāžu ir uzbūvējusi aptuveni 2001.gadā bez nepieciešamās dokumentācijas noformēšanas.

Prasītāja norādīja, ka, līdzīgi kā ar garāžas būvniecību, arī atbalstsiena tika uzbūvēta labticīgas maldības apstākļos uz svešas zemes. Līdzīgi kā ar garāžas ēkas būvniecību, šo labticīgo maldību radīja prettiesiski veiktā zemes uzmērīšanas procedūra, kas noslēdzās ar nekustamā īpašuma /adrese 2/īpašumtiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā, atņemot prasītājai tiesības pretendēt uz lietoto zemi un apstrīdēt robežu uzmērīšanas tiesiskumu.

Minēto prasības pieteikuma papildinājumu 8.punktā prasītāja norādījusi: „kad es savam ratiņkrēslu izmantojošam dēlam esmu uzbūvējusi garāžu un atbalstsienu, kas ar mazāk nekā pusmetra platību iesniedzas šajā apšaubāmā veidā un prettiesisku darbību rezultātā iegūtajā īpašumā, man tiek izvirzīta [..] prasība visu nojaukt un atbrīvot viņas zemi". Prasības pieteikuma papildinājumu 9.punktā prasītāja atsaukusies uz Civillikuma 970.pantu, atbilstoši kam, kas uzcēlis ēku uz svešas zemes aiz atvietojamas maldības, var, kad no viņa pieprasa šo zemi tās īpašnieks, neizpildīt šo prasījumu līdz tam laikam, kamēr nedabū atlīdzību savu ēku. Prasītāja norādījusi, ka visi šie nosacījumi vienādi attiecas kā uz strīdus garāžu, tā arī uz strīdus atbalstsienu, jo: atbalstsiena uzcelta uz svešas zemes; atbalstsienas izbūve notikusi atvainojamas maldības iespaidā, nenojaušot par zemes īpašuma piederību; zemes īpašnieks pieprasa zemi. Arī prasības pieteikuma papildinājumu 11.punktā prasītāja norādījusi, ka „manis uzbūvētās atbalstsienas būvniecība, manuprāt, vērtējama kā nesvarīga atvainojama maldība". 2012.gada 15.marta tiesas sēdē *(tiesas sēdes protokols, lietas 134.lapa)* prasītājas pārstāvis norādīja, ka žogu uzskata par atbalsta sienu, jo tas atbalsta bruģi, kas ir izvietots starp šo žogu un ēku. Savukārt pati prasītāja norādīja, ka žogu uzskata par atbalsta sienu, jo zemes gabala /adrese 2/ir augstāks nekā zemes gabalam /adrese/; žogs ir tāpēc, lai kaimiņu zeme nekristu uz prasītājas zemes pusi, lai vēlāk nebūtu strīdu, ka prasītāja atbildētājas zemi pārnes uz savu zemes gabalu..

Civillietas materiāliem pievienota 2012.gada 12.martā izgatavotā zemes īpašuma skice *(lietas 147.lapa),* kurā precīzi attēloti atbalstsienas izvietojums un parametri.

Secināms, ka minētājā civillietā /L.P/ kā attiecīgo būvju – garāžas un atbalstsienas – īpašniece prasīja zemes nomas līguma noslēgšanu, pamatojoties uz apstākli, ka viņa attiecīgās būves uz svešas zemes ir uzbūvējusi maldības dēļ. Tāpat pieteicēja minētās lietas ietvaros apstiprināja, ka ne garāžas, ne atbalstsienas būvniecībai būvatļauju nav saņēmusi.

[14] Ievērojot minēto, apgabaltiesa atzīst par pierādītu apstākli, ka atbalstsienu ir būvējusi pieteicēja bez akceptēta būvprojekta un būvatļaujas.

[15] Iepriekš norādīto apsvērumu dēļ izskatāmajā lietā ņemami vērā arī secinājumi, ko izdarījusi Augstākā tiesa 2014.gada 7.jūlija lēmumā lietā Nr.SKA-571/2014 (Nr.A42879709), kurā tika izskatīts un noraidīts /L.P/ pieteikums par

domes lēmumu, ar kuru viņai tika uzlikts pienākums nojaukt patvaļīgi uzbūvēto garāžu/adrese/.

[16] Konkrētajā gadījumā noskaidrots, ka būve ir uzbūvēta patvaļīgi, tas ir, neievērojot tiesību normās noteikto būvniecības kārtību. Šādos apstākļos būvvaldei ir jārīkojas atbilstoši Būvniecības likuma 30.panta ceturtajai, piektajai un sestajai daļai. Ja būvniecība notiek bez būvatļaujas vai neatbilst akceptētajam būvprojektam, būvinspektors uzdod nekavējoties pārtraukt būvdarbus līdz attiecīgās pašvaldības pieņemtā lēmuma izpildei. Ja būvinspektora konstatētos pārkāpumus ir iespējams novērst un būvniecību turpināt atbilstoši normatīvo aktu prasībām, pašvaldība, izvērtējot būvinspektora konstatētos pārkāpumus, var pieņemt vienu no šādiem motivētiem lēmumiem: 1) lēmumu par iespēju turpināt būvniecību, norādot nosacījumus būvniecības turpināšanai; 2) lēmumu par būvniecības radīto seku novēršanu (būves vai tās daļas nojaukšanu, iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu u.tml.).

Ja būvniecība notiek bez akceptēta būvprojekta, pašvaldība pieņem lēmumu par šādas būvniecības radīto seku novēršanu (būves vai tās daļas nojaukšanu, iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu u.tml.).

Tā kā šajā gadījumā pieteicējai (kas sevi uzskatīja par būvju īpašnieci) nebija nedz akceptēta projekta, nedz būvatļaujas, būvvaldei atbilstoši šīm normām nemaz nebija iespēju pieņemt citādāku lēmumu kā vien par nojaukšanu, jo normas paredz pašvaldības pienākumu attiecīgi rīkoties.

Samērīguma apsvērumi tomēr var būt pamats vērtēt, vai normas piemērošana (arī imperatīvu tiesību normu piemērošana) tomēr nenoved pie nesamērīga personas tiesību ierobežojuma *(sk. Augstākās tiesas 2010.gada 15.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-86/2010 10.punktu)*. Taču citādāka lēmuma pieņemšanai (lēmumam pretēji likumam) pamats būtu vien tad, ja būves nojaukšana konkrētajos apstākļos būtu nesamērīga, piemēram, ja būtu konstatējams, ka nepastāv nekādi šķēršļi būvniecības atzīšanai par tiesisku (tostarp, ja būtu atbilstoši izstrādāts projekts) un ka pastāv īpaši personas labo ticību apliecinoši apstākļi. Jebkurā gadījumā likumam pretēja lēmuma pieņemšana, pamatojot to ar samērīguma apsvērumiem, būtu jāpamato ar izņēmuma apstākļiem.

Konkrētajā gadījumā šādi izņēmuma apstākļi nav konstatējami. Atbilstoši Būvniecības likuma 3.panta pirmajai daļai zemesgabalu drīkst apbūvēt, ja, noslēdzot līgumu, apbūve ir saskaņota ar zemesgabala īpašnieku (ja apbūvi neveic zemesgabala īpašnieks). Trešā persona nepārprotami ir paudusi viedokli, ka joprojām nevēlas, lai pieteicējas būvētā atbalstsiena (žogs) uz viņas zemes atrastos. Tātad konkrētajā gadījumā attiecīga saskaņojuma saņemšana no zemesgabala īpašnieces būtībā nav iespējama. Tātad jebkurā gadījumā nav iespējams atzīt, ka būvniecība varētu būt atbilstoša materiālo tiesību normām.

Ievērojot minēto, nav nozīmes apstrīdēšanas iesniegumā un pirmās instances tiesā paustajiem pieteicējas apsvērumiem par zemes robežu ierādīšanas un zemes privatizācijas procesa prettiesiskumu, uz ko balstīti tālākie argumenti par atvainojamu maldību un samērīguma ievērošanu. Ņemot vērā, ka būve tika būvēta bez būvatļaujas, pieteicēja pati ir rīkojusies tā, ka kompetentajai iestādei savlaicīgi (būvatļaujas procesa ietvaros) nebija iespēju pārbaudīt, vai paredzētajai būvniecībai izvēlētā vieta ir pieļaujama. Līdz ar to pieteicējai nevarēja rasties tiesiskā paļāvība, ka nav šķēršļu būves būvniecībai.

Apstrīdēšanas iesniegumā pieteicēja lūgusi ņemt vērā apstākli, ka viņas dēls ir invalīds, tādēļ garāžas platuma samazināšana automātiski padarītu viņam tās lietošanu par neiespējamu. Apgabaltiesa nekonstatē, kā minētais apstāklis varētu attaisnot patvaļīgu atbalstsienas būvniecību.

[17] Ievērojot minēto, apgabaltiesa secina, ka Lēmums, ar kuru pieteicējai uzdots nojaukt atbalstsienu /adrese/, ir tiesisks un pamatots, savukārt pieteikums par tā atcelšanu ir noraidāms.

[18] Trešā persona apelācijas sūdzībā ir lūgusi uzlikt pieteicējai par pienākumu kompensēt trešās personas samaksāto valsts nodevu 56,91 *euro* apmērā.

Apgabaltiesa konstatē, ka Administratīvā procesa likuma normas, kas regulē jautājumus par valsts nodevas atlīdzināšanu, neparedz, ka trešajai personai būtu atlīdzināma (piedzenot no cita procesa dalībnieka vai izmaksājot no valsts budžeta) tās samaksātā valsts nodeva par apelācijas sūdzības iesniegšanu, tostarp gadījumā, ja tiesa ir noraidījusi pieteikumu (proti, ja apelācijas sūdzība ir izrādījusies pamatota). Tā kā Administratīvā procesa likumā ir skaidri noteikti tie gadījumi un subjekti, kuriem atlīdzināma samaksātā valsts nodeva, ir secināms, ka tā bijusi likumdevēja izšķiršanās, atsevišķos gadījumos neparedzot tās atlīdzināšanu. Tiesas kompetencē nav grozīt likumdevēja izteiktu gribu *(sk. Augstākās tiesas 2014.gada 15.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-515/2014 5.punktu)*. Līdz ar to apgabaltiesai nav pamata trešajai personai atmaksāt valsts nodevu.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu, 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

n o s p r i e d a

noraidīt /L.P/ pieteikumu par Rēzeknes pilsētas domes 27.aprīļa lēmuma Nr.206 (protokols Nr.10, 13.punkts) atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente *(paraksts)* A.Šteinberga

Tiesneši *(paraksts)* M.Osmane

(paraksts) V.Poķis

N O R A K S T S P A R E I Z S
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese A.Šteinberga
2015.gada 23.martā